

## Nr 104.

Godkänd av första kammaren den 21 mars 1945.

Godkänd av andra kammaren den 21 mars 1945.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om val av borgmästare och lagfaren rådman.*

(Första lagutskottets utlåtande nr 21.)

### Till Konungen.

Genom den 26 januari 1945 dagtecknad proposition, nr 28, har Eders Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att, under förutsättning att av riksdagen såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av § 31 regeringsformen varder slutligen godkänt, antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om val av borgmästare och lagfaren rådman.

Riksdagen får härmed anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition bifallits av riksdagen.

Stockholm den 21 mars 1945.

Med undersätlig vördnad.

---

## Nr 105.

Godkänd av första kammaren den 21 mars 1945.

Godkänd av andra kammaren den 21 mars 1945.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till kolonisation för estlandssvenskarna.*

(Statsutskottets utlåtande nr 32.)

### Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd (bilaga 3, punkt 10) föreslagit riksdagen att, i avbidan på sär-

skild proposition i ämnet, till Lån till kolonisation för estlandssvenskarna för budgetåret 1945/46 beräkna ett investeringsanslag av 670 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 40, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 januari 1945, föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd, anvisa dels till Lån till kolonisation för estlandssvenskarna å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 ett investeringsanslag av 500 000 kronor, dels ock till Lån till kolonisation för estlandssvenskarna å riksstaten för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 670 000 kronor.

Estlandssvenskarna vilka med väsentligt stöd från statens sida överförts till Sverige, böra snarast möjligt inordnas i det svenska samhället. Med hänsyn såväl till den enskildes som det allmännas intresse är det såsom departementschefen framhållit angeläget, att lämpliga estlandssvenska fiskare och jordbrukare, sedan de genom någon tids anställning i Sverige lärt känna de nya förhållandena, såsom självständiga yrkesmän kunna fortsätta den näring de tidigare utövat. Riksdagen delar departementschefens uppfattning, att kolonisationen dock icke bör givas sådan omfattning eller inriktning, att den träder rikssvenska intressen för nära.

Huvuddelen av de nu äskade medlen, 400 000 kronor för innevarande och ett lika stort belopp för nästa budgetår, är avsedd för ett fullföljande av den redan påbörjade fiskarkolonisationen. Fiskarlägenheterna, vilka förutsättas skola innehålla en mindre jordbruksareal, skola liksom hittills upplåtas endast på arrende. Arrendatorerna skola få, så snart de ekonomiska förutsättningarna föreligga härför, förvärva äganderätten till lägenheterna med anlitande av den vanliga egnahemslånegivningen. Vad departementschefen i detta ämne anfört har ej föranlett erinran från riksdagens sida.

Återstoden, eller 100 000 kronor för innevarande och 270 000 kronor för nästa budgetår, är avsedd för jordbrukskolonisationen. För att möjliggöra för estlandssvenskarna att etablera sig som egna jordbrukare har det ansetts oundvikligt att staten lämnar stöd utöver vad gällande bestämmelser för egnahemsverksamheten medgiva. Riksdagen har icke kunnat undgå hysa vissa betänkligheter mot att estlandssvenskarna beredas förmåner utöver dem, som enligt gällande bestämmelser kunna komma rikssvenska egnahemslåntagare till del. Emellertid synes utredningen giva vid handen att en jordbrukskolonisation på föreslagna villkor på längre sikt skall visa sig fördelaktig även ur det allmännas synpunkt, och som det nu endast är fråga om en jordbruksanskaffning i begränsad omfattning åt 15 familjer under innevarande och 40 familjer under nästa budgetår, har riksdagen ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag jämväl i denna del. Vid detta ställningstagande har riksdagen fäst stor vikt vid att de estlandssvenska jordbrukare, som äro familjeförsörjare med stor försörjningsbörd, skola i första hand omfattas av ifrågavarande stödåtgärder. I anslutning härtill har riksdagen velat framhålla angelägenheten av att urvalet även sker med hänsyn till de personliga förutsättningarna för att här i landet driva ett självständigt jordbruk. För att möjliggöra anpassning efter här rådande förhållanden torde någon form av omskolning vara erforderlig exempelvis — såsom även förutsatts i Kungl. Maj:ts förslag — genom deltagande viss tid såsom anställd i svenskt jordbruk.

Vad departementschefen i övrigt anfört har ej givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till Lån till kolonisation för estlandssvenskarna under fonden för låneunderstöd anvisat *dels* å tilläggsstat II till

riksstaten för budgetåret 1944/45 ett investeringsanslag av 500 000 kronor, dels ock å riksstaten för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 670 000 kronor.

Stockholm den 21 mars 1945.

Med undersåtlig vördnad.

---

## Nr 106.

Godkänd av första kammaren den 21 mars 1945.

Godkänd av andra kammaren den 21 mars 1945.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av vissa å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppförda anslag.*

(Statsutskottets utlåtande nr 45.)

### Till Konungen.

I propositionen nr 55 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 februari 1945, föreslagit riksdagen medgiva, att det å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 uppförda anslaget till Bidrag till inrättande av pensionärshem samt det å samma stat uppförda anslaget till Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet — i den mån detsamma ej redan disponerats — må av Kungl. Maj:t tagas i anspråk för de med anslagen avsedda ändamålen.

Departementschefen har meddelat, att vissa av de å allmän beredskapsstat II uppförda anslagen för bostadsbyggnadsändamål redan tagits i anspråk, nämligen anslagen till Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer, Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet samt Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder. Den nu aktuella frågan om ianspråktagande av de på samma beredskapsstat uppförda anslagen till Bidrag till inrättande av pensionärshem å 3 000 000 kronor och till Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet å 80 000 000 kronor har Kungl. Maj:t med hänsyn till medelsanvisningens omfattning och de ovissa utsikterna i fråga om materielförsörjningen ansett böra underställas riksdagens prövning.

Enligt vad riksdagen inhämtat är jämväl ett förslag från egnahemsstyrelsen om ianspråktagande av de å allmän beredskapsstat II för främjande av landsbygdens bostadsförsörjning uppförda anslagen för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning. I anledning härav vill riksdagen erinra, att fjolårets riksdag beträffande bostadsprogrammet ansåg sig böra framhålla angelägenheten av att det program, som upplagts för landsbygdens del, icke vid svår materiellknapphet komme i efterhand i förhållande till bostadsprogrammet i sådana tätorter, som icke lida av bostadsbrist. Vad riksdagen sålunda anfört äger alltjämt oförändrad giltighet.

Vad det nu föreliggande förslaget angår äro de medel, som anvisats å riksstaten för beviljande av tertiärlån, helt förbrukade. Med hänsyn till angelägen-